

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	16 มี.ค. 2557	44	15811	3

น้ำสอง ชื่อต้นข้าวคนล้านนา พระญาการทำนาโดยต้นข้าวเก่า

เมื่อปลูกข้าว เก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ เราจะเห็น
ตอฟางแพคลุมไปทั่วทุ่งกว้าง แต่บางแห่งบางท้องที่มี
น้ำมากพอที่จะหล่อเลี้ยงตอซังข้าวได้ บรรดาชาวนาทั้ง
หลายจะจัดการนำเข้าหล่อเลี้ยงตอต้นข้าวให้เกิดหน่อ
ใหม่แทงขึ้นมาอีกเป็นรอบสอง และรอเก็บเกี่ยวข้าวกัน
อีกครั้งบรรดาชาวนาเรียกกันว่า ข้าวน้ำสอง

พูดถึงพี่น้องชาวนา ต่างก็ต้องทนทุกข์
ทรมานร่างกายในการปลูกปักข้าวดำนา กว่าจะได้ข้าว
แต่ละเม็ดมากินมาใช้ ต้องผ่านอุปสรรค ปัญหาต่าง
ประการ บางปีแห้งแล้งขาดน้ำในการหล่อเลี้ยงต้นข้าว
หาไม่แล้วบางครั้งกลับมีคนมาดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม
ว่าคนโง่ ชาวบ้านนอกไร้การศึกษาสูง จิปาถะที่ผู้
คนจะสรรหาล้อด่ามาดูถูกเหยียดหยามกันไป ทั้งๆที่

พวกชาวนานี้แหละต้องอดทนทำนาได้เมล็ดข้าวมาให้ผู้
คนในถิ่นอื่นๆในกรุงได้กินทุกวี่ทุกวัน

วิธีการทำน้ำสองนั้น ก็ไม่ยาก ตามที่ได้ไป
ศึกษาและพูดคุยกับพี่น้องชาวนา พวกเขาบอกว่า เราต้อง
ดูว่าน้ำจะมีเพียงพอหรือไม่ ในหัวแล้งต่อไปเป็นันๆ หลัง

จากที่เราเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ เราจะเก็บเกี่ยวต้นหญ้าที่
ขึ้นแซมต้นข้าวเก่า ต้องเก็บหญ้าที่ไม่ต้องการออกให้
หมดเพื่อจะไม่มาแย่งน้ำจากต้นข้าวใหม่

หลังจากนั้น จึงทำร่องน้ำตามร่องตอข้าวเก่า
ตามที่จำเป็น บางแห่งก็ไม่ต้องทำร่องเพราะมีร่องรอยน้ำ
เดิมอยู่แล้ว หลังจากนั้นจึงจัดการเสริมคันนาให้ดี ไม่มีช่อง
ขาด หรือมีของรบกวน สัตว์ต่างๆ หากมีรูต้องปิดให้หมด
แล้วทำการช่วง(ระบาย)น้ำจากลำเหมืองเข้าตามร่อง หล่อ
เลี้ยงต้นข้าวเก่า มันจะแตกหน่อใหม่ขึ้นมาอีก คราวนี้ต้อง
หมั่นดูแลว่า หากมีต้นข้าวหรือหน่อใหม่มากเกินไปต้อง
ถอนทิ้งเสียบ้างเพื่อมิให้แย่งน้ำกัน เราต้องดูแลเหมือนการ
ทำนาทั่วไป จนที่สุดก็เกี่ยวข้าวได้อีกครั้งเป็นการทำนา
น้ำสอง โดยไม่ต้องเสียเวลาไปไถคราดอีกครั้ง...

ภาพ ข้าวน้ำสอง แหล่งเรียนรู้พระญาล้านนา
ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่

...นิคม พรหมมาเทพย์...